

PATVIRTINTA
Vilniaus miesto savivaldybės tarybos
2026 m.
sprendimu Nr.

ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS VERTINIMO METODIKOS TAIKymo VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE GAIRĖS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus miesto savivaldybės architektūros kokybės vertinimo metodikos taikymo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje gairės (toliau – Gairės) nustato architektūros kokybės vertinimo būdą ir priemones Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje.
2. Vertinimo metodika rekomenduojama vadovautis kolegialiai vertinant architektūros objektų (statinių, urbanistinių kompleksų, kraštovaizdžio objektų, teritorijų ir jų planavimo sprendinių, formuojančių urbanistinę aplinką ir turinčių architektūrinę raišką) (toliau – objektas) kokybę Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje.
3. Vertinimo metodikoje vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos architektūros įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme, Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme, Architektūros kokybės vertinimo metodikoje patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2024 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. D1-112 ir Vertinimo metodikos priede „Vilniaus architektūros kokybės gidas“ (toliau – Gidas).

II SKYRIUS ARCHITEKTŪROS KOKYBĖS VERTINIMO VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOJE TIKSLAS, KRITERIJAI, OBJEKTAI IR VERTINIMO BŪDAS

4. Architektūros kokybės vertinimo Vilniaus miesto savivaldybės teritorijoje tikslas – pagal Vertinimo metodikoje pateiktus vertinimo būdus ir priemones nustatyti objekto atitiktį kriterijams, įvertinant kiekvieno kriterijaus aspektus.
5. Vertinimo metodika skirta Vilniaus miesto savivaldybei (toliau – ir Savivaldybė) ir jai pavaldžioms įmonėms, architektams ir projektuotojams, plėtotojams, regioninei architektūros tarybai (toliau – RAT), urbanistinių, architektūrinių bei dizaino konkursų organizatoriams ir dalyviams, visuomenei:
 - 5.1. Savivaldybės ir jai pavaldžių įmonių specialistams taikant Vertinimo metodiką siūlytina vertinti rengiamus projektus, inicijuojamus, organizuojamus ir rengiamus teritorijų planavimo dokumentus, jų koncepcijas pagal nustatytus kriterijus, siekiant užtikrinti darnią plėtrą, estetinę kokybę bei viešąjį interesą;

5.2. architektams ir projektuotojams siūlytina remtis Vertinimo metodika kaip priemone, padedančia pasiekti kokybišką rezultatą, atitinkantį tiek Vilniaus miesto kontekstą ir savitumą, tiek autoriaus kūrybinius sumanymus, tiek teisės aktų ir viešojo intereso reikalavimus;

5.3. plėtojams Vertinimo metodika turėtų suteikti bendrą supratimą apie bendrus architektūros kokybės standartus, keliamus Vilniaus mieste plėtojamiems objektams, padėtų įsivertinti galimas rizikas ir susivienodinti lūkesčius;

5.4. RAT – Vertinimo metodika turėtų suteikti bendrus vertinimo standartus, padedančius objektyviai įvertinti projektų architektūrinę kokybę ir atitiktį nustatytiems kriterijams, užtikrinti vienodą vertinimo metodiką ir skatinti aukštos kokybės architektūrą Vilniaus mieste;

5.5. urbanistinių, architektūrinių, dizaino konkursų organizatoriams ir dalyviams siūlytina vadovautis Gairėmis rengiant konkursų užduotis, vertinant konkursų darbus ir rengiant konkursinius darbus;

5.6. visuomenei Vertinimo metodika turėtų padėti geriau suprasti, kokie reikalavimai keliami architektūros projektams ir kaip jie yra vertinami, didinant įtrauktį ir skaidrumą.

6. Kriterijai ir jų reikšmės:

6.1. Atitiktis darnaus vystymosi principams. Kokybiška architektūra, prisidedanti prie darnios valstybės ir žmonių aplinkos kūrimo, yra svarbi ekonomikos ir socialinių santykių raidai, atsižvelgiant į darnaus ir tvaraus vystymosi iššūkius.

6.2. Urbanistinis integralumas. Statinio, urbanistinio komplekso ir (ar) kraštovaizdžio objekto darna su esama urbanistine struktūra ir poveikis kultūriniam kraštovaizdžiui.

6.3. Santykis su paveldėtomis vertybėmis. Kultūros paveldo objektų ir kultūros paveldo vietovių saugojimas, statinio, urbanistinio komplekso ir (ar) kraštovaizdžio objekto santykis su urbanistinės vietovės ar objekto istorine urbanistine ir (ar) architektūrine raida, kraštovaizdžio vertybėmis.

6.4. Aplinka visiems. Aplinka, kuria be specialaus pritaikymo gali naudotis visos visuomenės grupės.

6.5. Sprendinių ekonomiškumas. Planuojamų sprendinių atitiktis ilgalaikėms investicijoms, jų racionalumas užtikrinant efektyvų statinio gyvavimo ciklą, siekiant optimalaus kokybės ir kainos santykio.

6.6. Inovatyvumas. Naujos originalios architektūrinių ir urbanistinių sprendimų idėjos siekiant tvarios statybos ir statinio gyvavimo ciklo, naudojant pažangias technologijas ir medžiagas, skatinant žiedinę ekonomiką, klimatą ir energiją tausojančias priemones, kuriant kokybišką aplinką visiems.

6.7. Funkcionali struktūra. Statinio, urbanistinio komplekso ir (ar) kraštovaizdžio objekto atitiktis planuojamai funkcijai ir galimybė pritaikyti kintant funkcijoms.

6.8. Vientisa architektūrinė idėja ir estetika. Nuosekliai suvokiama statinio, urbanistinio komplekso ir (ar) kraštovaizdžio objekto meninė išraiška.

7. Vertinami objektai:

7.1. teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai;

7.2. projektiniai pasiūlymai;

7.3. reklamos projektai;

7.4. architektūrinių ir urbanistinių konkursų darbai.

8. Vilniaus miesto savivaldybės administracijos vyriausiasis architektas, Statybos įstatyme, Teritorijų planavimo įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka vertindamas, ar architektūros objekto projekto sprendiniai atitinka architektūros kokybės kriterijus, pateikia vertinimą šviesoforo principu:

8.1. raudona (R) – sprendiniai neatitinka architektūros kokybės gairių ir turi būti koreguojami pagal pateiktas pastabas. Išimtiniais atvejais turi būti pagrindžiama, kodėl kiti sprendiniai konkrečioje situacijoje negalimi;

8.2. geltona (G) – sprendiniai iš dalies atitinka architektūros kokybės gairių kriterijus ir turėtų būti tobulinami pagal pateiktas pastabas. Gali būti pagrindžiama, kodėl kiti sprendiniai konkrečioje situacijoje netaikomi;

8.3. žalia (Ž) – sprendinys atitinka architektūros kokybės gairių kriterijus;

8.4. netaikoma (N) – vertinamas aspektas konkrečiam projektui netaikomas.

9. Gairėse pateikti kriterijų vertinimo aspektai yra detalizuojami ir struktūruojami, siekiant juos pritaikyti Vilniaus miesto urbanistiniame kontekste, išlaikant atitiktį Gairėse nustatytai kriterijų ir aspektų sistemai. Kriterijaus vertinimo aspektų atitikties rekomendacijos detalios aprašytos Gide. Architektūros kokybės vertinimo kriterijų taikymo lentelės klausimai kriterijaus aspektams įvertinti taikomi atsižvelgus į vertinamojo objekto specifiką, kontekstą, jį lemiančias aplinkybes. Kriterijaus vertinimo aspektai ir siūlomų klausimų kriterijaus aspektams įvertinti sąrašas gali būti pildomas ir (ar) tikslinamas.

10. Vyriausiojo miesto architekto sprendimu, esant poreikiui, teisės aktų numatyta tvarka gali būti skaičiuojami vertinimo balai pagal konkrečiam projektui parengtas kriterijų ir jų aspektų svertinių koeficientų skaičiavimo formules (pvz. architektūrinių konkursų, sudėtingesnių projektų atveju).

11. Galutinį sprendimą dėl projekto suderinimo priimama vyriausiasis architektas kiekvienu atveju atskirai po kolegialaus ekspertinio Vilniaus miesto savivaldybės administracijos specialistų vertinimo pagal galiojančią projektų derinimo tvarką.

12. Galutinis rezultatas turi būti motyvuotai pagrįstas (t. y. vertinimai gali būti grindžiami mokslinėmis doktrinomis, teisės aktų, normų reikalavimais, teritorijų planavimo dokumentų sprendiniais, kitais šias sritis nagrinėjančiais dokumentais (studijomis, moksliniais tyrimais, architektūros mokslo teorijomis ir kt.).

13. Architektūros kokybės vertinimo kriterijų taikymo lentelė:

I. Objekto santykis su aplinka	
1. ATITIKTIS DARNAUS VYSTYMOŠI PRINCIPAMS	Vilniaus problematika
Kokybiška architektūra, prisidedanti prie darnios valstybės ir žmonių aplinkos kūrimo, yra svarbi ekonomikos ir socialinių santykių raidai, atsižvelgiant į darnaus ir tvaraus vystymosi iššūkius.	Vilnius pasižymi išskirtiniu gamtiniu karkasu, ryškiu reljefu ir didele žaliųjų teritorijų, kurios istoriškai formavo miesto struktūrą ir gyvenimo kokybę, dalimi. Kartu miestas sparčiai auga – vyksta intensyvi plėtra, aktyviai konvertuojamos buvusios pramonės teritorijos, plečiasi periferinės teritorijos, didėja spaudimas infrastruktūrai ir gamtinei aplinkai.

Kriterijaus vertinimo aspektai: • Atsakingas išteklių naudojimas; • gamtos (gyvūnijos ir augmenijos) puoselėjimas; • prisitaikymas prie klimato kaitos padarinių ir (ar) jų švelninimas.		Šiame kontekste darni plėtra Vilniuje nėra tik aplinkosaugos klausimas – tai kompleksinis uždavinys, apimantis žemės naudojimo efektyvumą, judumo sistemą, socialinę struktūrą, ekologinį vientisumą ir klimato atsparumą. Praktikoje plėtra vis dar dažnai vyksta fragmentiškai – nepakankamai įvertinant ilgalaikį poveikį miesto struktūrai, infrastruktūrai ir aplinkai. Dėl to: • neefektyviai naudojama žemė, • didėja priklausomybė nuo automobilio, • silpnėja gamtinio karkaso vientisumas, • neišnaudojamas konversijos potencialas, • trūksta sisteminio požiūrio į klimatą ir išteklius. Vilnius yra įsipareigojęs siekti klimato neutralumo (Vilniaus klimato neutralumo veiksmų planas iki 2030 m.), įgyvendinti Vilniaus žaliojo miesto veiksmų planą, taip pat prisidėti prie Europos Sąjungos krypties, tokių kaip Europos žaliasis kursas ir Žiedinės ekonomikos veiksmų planas, todėl darnaus vystymosi principų taikymas Vilniuje reiškia ne pavienių sprendinių diegimą, o nuoseklią miesto struktūros formavimą, kuris vienu metu sprendžia aplinkos, socialinius ir ekonominius klausimus.		
Nr.	Detalizuoti vertinimo aspektai	Vilniaus kontekstas	Klausimai aspektams įvertinti	Vertinimas (R, G, Ž, N)
1.	Gamtinio konteksto integravimo aspektas (Gido 1.1.2 skyrius): • reljefo, hidrografinės struktūros ir želdynų išsaugojimas ir integracija; • gamtinio karkaso stiprinimas ir tęstinumo užtikrinimas; • vizualinių ryšių su gamtinėmis dominantėmis išlaikymas ir formavimas.	Vilniuje reljefas, upių slėniai ir želdynai sudaro struktūrinį miesto karkasą, tačiau plėtros sprendiniuose šis kontekstas ne visada pakankamai įvertinamas, todėl svarbu jį nuosekliai integruoti ir stiprinti kaip formuojantį miesto struktūros pagrindą.	Ar sprendiniai išsaugo ir integruoja esamas gamtines struktūras (pvz. reljefą, želdynus, vandens telkinius) ir stiprina jų ryšį su planuojama urbanistine struktūra?	
2.	Aktyvaus judumo prioriteto aspektas (Gido 2.1.1 skyrius): • pėsčiųjų, dviratininkų ir viešojo transporto prioritetas; • judumo struktūros formavimas ankstyvoje teritorijos planavimo stadijoje; • „pirmojo pasirinkimo“ principo įtvirtinimas.	Nepaisant strateginių tikslų, Vilniaus judumo struktūroje vis dar reikšmingą vietą užima automobilių transportas – naujuose sprendiniuose aktyvus judumas ne visada formuojamas kaip prioritetas pasirinkimas, todėl svarbu nuosekliai stiprinti pėsčiųjų,	Ar projektuojama teritorija teikia prioritetą aktyviam judumui, užtikrinant patogius, saugius ir nepertraukiamus pėsčiųjų bei dviratininkų maršrutus?	

		dviračių ir viešojo transporto integraciją bei patrauklumą.		
3.	Automobilių infrastruktūros integravimo į miesto erdvę aspektas (Gido 2.3 skyrius): • automobilių infrastruktūros integracija į bendrą urbanistinę struktūrą; • automobilių infrastruktūros sprendiniai, kuriuose prioritetas teikiamas viešajai erdvei; • automobilių parkavimo sprendiniai, kurie mažina jo dominavimą miesto erdvėje.	Vilniuje motoriniam transportui skirta infrastruktūra Vilniuje vis dar užima didelę dalį miesto erdvės, neefektyviai naudoja brangią miesto teritoriją, silpnina viešąsias erdves ir kuria šilumos salas, todėl svarbu juos integruoti į miesto struktūrą prioritetą teikiant kompaktiškai, žmonėms palankiai miesto struktūrai.	Ar automobilių infrastruktūra integruota taip, kad atliktų būtinas funkcijas, bet nedominuotų miesto erdvėje ir nepakenktų viešosios erdvės kokybei, saugumui bei gatvės gyvybingumui?	
4.	Atsakingo žemės naudojimo aspektas (Gido 5.1.1 skyrius): • racionalus žemės naudojimas; • užstatymo apimtys ir funkcijų atitiktis miesto pajėgumams; • infrastruktūros apkrovos pusiausvyra; • kompaktiškas ir efektyvus miesto vystymas; • ilgalaikio poveikio infrastruktūrai ir viešosioms paslaugoms įvertinimas; • esamos socialinės infrastruktūros ir būsto pasiūlos darnos įvertinimas; • sprendinių poveikio socialinei įvairovei, būsto prieinamumui ir galimai teritorijos socialinei homogenizacijai įvertinimas.	Vilniuje plėtra dažnai vyksta greičiau nei plėtojama infrastruktūra – ypač periferijoje, kur formuojasi socialiai ir funkciškai nesubalansuotos teritorijos. Dėl to, Vilnius išlaiko kompaktiško miesto siekiamybę, prioritetą teikiant vidinės urbanistinės struktūros efektyvesniam ir subalansuotam naudojimui.	Ar užstatymo apimtis ir funkcijos suderintos su miesto pajėgumais, o sprendiniai pagrįsti konteksto analize ir įvertintu ilgalaikiu poveikiu infrastruktūrai, viešosioms paslaugoms ir socialinei teritorijos struktūrai?	
5.	Žiedinės ekonomikos principų taikymo aspektas (Gido 5.1.2 skyrius): • išteklių naudojimo efektyvumas; • statybos ir griovimo atliekų bei perteklinių medžiagų mažinimas; • pastatų ir medžiagų ilgaamžiškumas; • pernaudojimo ir pritaikomumo galimybės; • vietinių, regioninių ar trumpesnės tiekimo grandinės medžiagų ir gaminių naudojimas;	Vilniuje vis dar vyrauja griovimo praktika vietoj pernaudojimo, ypač konvertuojamose teritorijose, nors būtent jos turi didžiausią potencialą mažinti CO ₂ ir išteklių naudojimą.	Ar sprendiniai planuojami ir projektuojami vadovaujantis žiedinės ekonomikos principais, prioritetą teikiant esamų pastatų ir struktūrų išsaugojimui, pernaudojimui ir pritaikymui, mažinant	

	• medžiagų kilmė, pakeičiamumas, remontas ir išardymo galimybės.		išteklių vartojimą, atliekų kiekį ir CO ₂ pėdsaką per visą gyvavimo ciklą?	
6.	Žaliosios infrastruktūros ir ekologinio balanso formavimo aspektas (Gido 5.2 skyrius): • žaliosios infrastruktūros sistemos vientisumas ir tęstinumas; • želdynų integracija į miesto aplinką kaip ekologinės infrastruktūros; • ekologinių ryšių užtikrinimas miesto mastu; • gamtinių procesų integravimas urbanizuotoje aplinkoje.	Želdynai ir želdiniai Vilniuje dažnai projektuojami fragmentiškai, o ne kaip vientisa ekologinė sistema, be to, jų sprendiniai neretai paliekami vėlyvoms projektavimo stadijoms, dėl ko jiems skiriamas nepakankamas plotas ir apribojamos kokybiško įgyvendinimo galimybės – silpnėja jų funkcionalumas, mažėja teikiamos ekosisteminės paslaugos ir indėlis į klimato kaitos švelninimą, todėl svarbu žaliąją struktūrą planuoti kompleksiskai ir apgalvoti jau ankstyvose projektavimo stadijose.	Ar žaliosios erdvės ir pavieniai želdiniai planuojami, projektuojami ir tvarkomi kaip miesto ekologinės, klimatinės ir socialinės infrastruktūros dalis, užtikrinant jų išsaugojimą, tarpusavio ryšių stiprinimą ir nuoseklų, ilgalaikį formavimą bei priežiūrą?	
7.	Biologinės įvairovės palaikymo aspektas (Gido 5.2.3 skyrius): • buveinių formavimas skirtingais masteliais; • vietinių rūšių ir daugiasluoksnės augmenijos taikymas; • struktūrinės įvairovės didinimas; • natūralių ir prižiūrimų želdynų balansas.	Nors Vilnius yra natūralios gamtos apsuptyje, tačiau urbanizuotoje aplinkoje šis potencialas dažnai neišnaudojamas – būtina siekti ne tik dekoratyvumo, bet ir kurti sąlygas ekosisteminėms paslaugoms ir biologinei įvairovei didinti.	Ar sprendiniai palaiko biologinę įvairovę urbanizuotoje aplinkoje, kuriant buveines skirtingais masteliais, taikant vietines rūšis, daugiasluoksnę augmeniją, struktūrinę įvairovę ir suderinant prižiūrimas žaliąsias erdves su natūraliomis zonomis?	
8.	Atsparumo klimato kaitai ir mikroklimato valdymo aspektas (Gido 5.3 skyrius): • klimato kaitos veiksnių ir rizikų vertinimas kaip sprendinius formuojantis principas; • miesto struktūros ir sprendinių orientavimas į klimato kaitos švelninimą ir prisitaikymą;	Vilniuje daugėja šilumos salų, dažnėja paviršinių nuotekų kaupimosi ir užliejimo atvejų, auga diskomfortas viešosiose erdvėse, tačiau mikroklimato gerinimas dar retai tampa kompleksinių urbanistinių sprendinių pagrindu.	Ar miesto erdvės ir pastatai projektuojami taip, kad klimato kaitos poveikis būtų sistemiskai vertinamas ir mažinamas, o mikroklimato sąlygos	

	• mikroklimato sąlygų formavimas, užtikrinant žmogaus komfortą.		būtų palankios žmogui visais metų laikais?	
2. URBANISTINIS INTEGRALUMAS Statinio, urbanistinio komplekso ir (ar) kraštovaizdžio objekto darna su esama urbanistine struktūra ir poveikis kultūriniam kraštovaizdžiui Kriterijaus vertinimo aspektai: • darni integracija į urbanistinės vietovės plano struktūrą, užstatymą ir tūrinę erdvinę kompoziciją; • kultūrinio kraštovaizdžio formavimas.		Vilniaus problematika Vilniaus urbanistinė struktūra yra daugiasluoksnė ir nevienalytė – ją formuoja istorinis centras, istoriniai priemiesčiai, modernistiniai rajonai, konversinės teritorijos ir ekstensyvi periferinė plėtra. Šias struktūras jungia ryškus reljefas, radialinė-žiedinė gatvių sistema ir stiprus gamtinis karkasas, kurie kartu kuria miesto erdvinę logiką ir identitetą. Vilniuje urbanistinis integralumas pirmiausia reiškia gebėjimą šias skirtingas struktūras sujungti į nuosekliai veikiančią miesto audinį, tačiau praktikoje plėtra dažnai vyksta fragmentiškai – orientuojantis į sklypą ar pavienį projektą, o ne į platesnę miesto struktūrą. Dėl to silpnėja ryšiai tarp teritorijų, nutrūksta gatvių ir viešųjų erdvių tinklai, ne visada išlaikomas struktūrinis nuoseklumas. Ypač svarbu tai, kad Vilnius istoriškai vystėsi etapais, kiekvienam laikotarpiui papildant ir transformuojant esamą struktūrą, todėl kiekvienas naujas projektas tampa ne tik pavieniu sprendiniu, bet ir tolesnės teritorijos raidos atskaitos tašku. Šiame kontekste urbanistinis integralumas Vilniuje suprantamas kaip nuoseklaus, rišlaus ir kontekstualaus miesto audinio formavimas, kuriame nauji sprendiniai ne izoliuoja, o stiprina esamus ryšius, struktūrą ir miesto veikimą.		
Nr.	Detalizuoti vertinimo aspektai	Vilniaus kontekstas	Klausimai aspektams įvertinti	Vertinimas (R, G, Ž, N)
9.	Konteksto pažinimo ir integravimo aspektas (Gido 1.1 skyrius): • sprendinių dermė su urbanistiniu, gamtiniu ir kultūriniu kontekstu; • naujos plėtros integracija į esamą miesto audinį; • vietos charakterio ir esminių ryšių išlaikymas; • skirtingų konteksto sluoksnių suderinimas sprendiniuose.	Vilniuje sprendiniai ne visada pakankamai grindžiami urbanistine struktūra – vertinama artimiausia aplinka, tačiau ne visada nuosekliai įvertinamas santykis su esamu užstatymu, gatvių tinklu, viešųjų erdvių sistema ir gamtiniu karkasu, todėl svarbu stiprinti sprendinių integraciją į miesto audinį, išlaikant vietos charakterį ir esminius ryšius.	Ar projektuojami sprendiniai darniai integruojami į esamą urbanistinį, gamtinį ir kultūrinį kontekstą, išlaikant vietos charakterį ir svarbiausius teritorijos ryšius?	
10.	Konteksto analizės aspektas (Gido 1.1.1 skyrius): • galiojančių teritorijų planavimo dokumentų ir reglamentų analizė;	Vilnius pasižymi daugiasluoksniu ir daugialypiu kontekstu, tačiau jo analizė ne visada pakankamai išplėtojama ir panaudojama sprendiniuose – ne visada	Ar sprendiniai pagrįsti išsamia konteksto analize, apimančia galiojančius teritorijų planavimo	

	• urbanistinės struktūros, erdvinės sandaros ir ryšių sistemos analizė; • gamtinės struktūros (reljefo, hidrografinės sistemos, želdynų) analizė; • architektūrinės aplinkos raiškos ir bruožų analizė (kai aktualu); • kultūrinio konteksto, įskaitant paveldą ir vizualinius ryšius, analizė; • socialinio (įskaitant bendruomeninio) ir ekonominio konteksto analizė; • teritorijos ir jos gretimybių sąveikos įvertinimas.	atskleidžiami skirtingi vietos sluoksniai ir jų sąveika, todėl svarbu stiprinti kompleksišką konteksto analizę ir jos taikymą, identifikuojant vietos charakterį, potencialą ir pagrįstą plėtros kryptį.	dokumentus bei urbanistinius, gamtinius, kultūrinius, socialinius ir ekonominius aspektus?	
11.	Urbanistinės struktūros formavimo aspektas (Gido 1.2 skyrius): • urbanistinės struktūros nuoseklumas ir aiškumas; • sprendinių integracija į miesto struktūrą; • urbanistinės struktūros funkcinis ir erdvinis vientisumas • sprendinių indėlis į teritorijos gyvybingumą.	Vilnius pasižymi itin įvairia ir daugialype urbanistine struktūra, todėl skirtingoms miesto dalims būdingi saviti formavimo principai ir ypatumai. Siekiant išnaudoti šį potencialą, svarbu sprendinius grįsti konkrečios teritorijos tipu, nuosekliai atliepiant kontekstą ir stiprinant Vilniui būdingą kvartalinę struktūrą.	Ar projektuojama urbanistinė struktūra yra nuosekli, kontekstuali ir pagrįsta aiškiais raidos principais, užtikrinančiais teritorijos integraciją į miesto struktūrą ir ilgalaikį gyvybingumą?	
12.	Urbanistinės struktūros problematikos aspektas (Gido 1.2.2 skyrius): • esamos urbanistinės struktūros tipo identifikavimo pagrįstumas; • teritorijai būdingos problematikos ir potencialo įvertinimo išsamumas; • sprendinių atitikimas urbanistinės struktūros logikai; • sprendinių gebėjimas mažinti struktūrinius disbalansus.		Ar urbanistiniai sprendiniai parinkti atsižvelgiant į teritorijos urbanistinės struktūros tipą ir jam būdingą problematiką?	
13.	Urbanistinių sprendinių pagrįstumo aspektas (Gido 1.2.1 skyrius): • teritorijos raidos principų aiškumo ir nuoseklumo užtikrinimas;	Vilniuje, rengiant projektus, dažnai trūksta aiškiai įvardytų platesnės teritorijos raidos principų – sprendiniai kuriami neįvertinant	Ar urbanistiniai sprendiniai pagrįsti aiškiais teritorijos raidos principais, apibrėžiančiais	

	• projekto vaidmens miesto struktūroje apibrėžimas; • sprendinių ilgalaikės raidos krypties pagrindumas; • etapiškumo ir prisitaikomumo užtikrinimas.	jų poveikio tolesnei aplinkinių teritorijų plėtrai.	projekto vaidmenį miesto struktūroje ir jo ilgalaikę raidos kryptį, numatant galimybę prisitaikyti prie kintančių aplinkybių ir įgyvendinti projektą etapais, jei to reikalauja projekto specifika?	
14.	Kvartalo struktūros ir tipologinės įvairovės aspektas (Gido 1.2.3 skyrius): • sklypų struktūros ir dydžių įvairovės užtikrinimas; • užstatymo tipologijų derinimo pagrindumas; • skirtingų būsto tipų, dydžių ir naudojimo modelių derinimas, sudarant sąlygas įvairesnei socialinei sudėčiai; • viešųjų ir pusiau viešųjų erdvių struktūros formavimas; • sprendinių planavimas kvartalo masteliu.	Vilnius pasižymi istoriškai susiformavusia socialine ir kultūrine įvairove – miestas ilgą laiką buvo daugiatautis ir daugialypis, o ir šiandien išlieka vienu įvairiausių Lietuvoje pagal gyventojų sudėtį. Siekiant išlaikyti šią įvairovę, svarbu kvartalus planuoti kompleksiskai, derinant skirtingas užstatymo tipologijas, būsto tipus ir naudojimo modelius, sudarant prieinamas sąlygas įvairioms socialinėms grupėms ir stiprinant gyvybingą, nevienalytę miesto struktūrą.	Ar sprendiniai planuojami ir vertinami kvartalo masteliu, numatant skirtingo dydžio sklypus, įvairias užstatymo tipologijas ir viešųjų bei pusiau viešųjų erdvių tipus, išvengiant monotoniško užstatymo?	
15.	Ryšių sistemos formavimo aspektas (Gido 1.2.4 skyrius): • skirtingų ryšių tipų (judumo, gamtinių, vizualinių) integracija; • tiesioginių, rišlių ir patogių jungčių formavimas; • ryšių sistemos nuoseklumas ir tęstinumas.	Vilniaus ryšių sistema yra daugiasluoksnė – ją formuoja judumo, gamtiniai ir vizualiniai ryšiai, reljefo ypatumai, tačiau praktikoje prioritetą dažniau teikiamas motoriniam transportui, o kitų ryšių tęstinumas ne visada pakankamai užtikrinamas, todėl svarbu nuosekliai integruoti skirtingų tipų ryšius, formuojant tiesiogines, patogias ir tarpusavyje susietas jungtis.	Ar formuojama nuosekli teritorijos ryšių sistema (pvz. judumo, gamtinė, vizualinė, želdynų), užtikrinanti kvartalų integraciją į aplinkinį miesto audinį ir patogų kasdienį pasiekiamumą?	
16.	Žmogiško mastelio formavimo aspektas (Gido 1.2.5 skyrius): • kvartalo dydžio ir proporcijų atitikties žmogiškam masteliui; • užstatymo tankio ir intensyvumo balansas; • aplinkos mikroklimato ir komforto sąlygos;	Vilniaus istorinis centras pasižymi kompaktiška, pėsčiajam pritaikyta struktūra, kurioje subalansuoti užstatymo mastelis, tankis ir viešųjų erdvių proporcijos, tačiau modernistiniuose rajonuose ir dalyje naujos plėtros ši kvartalinė logika neišvystoma, o	Ar projektuojamas kvartalas ar pavienis sklypas atitinka žmogiško mastelio principus ir prisideda prie nuoseklios	

	• užstatymo ir viešųjų erdvių proporcinis ir erdvinis santykis.	periferijoje vyrauja išskaidytas, „kiliminis“ užstatymas. Dėl to silpnėja aplinkos aiškumas ir vaikštumas, todėl svarbu formuoti žmogiško mastelio kvartalus, užtikrinant nuoseklų užstatymo ir erdvės santykį, aiškias ribas ir patogų kasdienį naudojimą.	urbanistinės struktūros, kvartalų formavimo?	
17.	Sankryžų ir orientyrų formavimo aspektas (Gido 1.2.7 skyrius): • sankryžų kaip erdvinių mazgų formavimo kokybė • erdvinių orientyrų vaidmuo miesto struktūroje • erdvinės orientacijos aiškumas ir skaitomumas • aktyvių gatvės lygmens funkcijų integracija sankryžų zonose	Vilniaus istoriniame audinyje sankryžos veikė kaip aiškūs erdviniai mazgai – architektūriškai akcentuoti kampiniai pastatai stiprino miesto suvokimą ir gatvės gyvybingumą, tačiau šiuolaikinėje plėtroje šis vaidmuo ne visada pakankamai išplėtojamas, todėl svarbu formuoti sankryžas kaip struktūrinius orientyrus, stiprinant jų erdvinę išraišką, orientacinius akcentus ir aktyvias gatvės lygmens funkcijas, ypač tankiai urbanizuotose teritorijose.	Ar sankryžų mazgai formuojami kaip aiškūs miesto orientyrai, turintys vientisą erdvinį apibrėžimą ir aktyvias gatvės lygmens funkcijas?	
18.	Pėsčiųjų tinklo rišlumo formavimo aspektas (Gido 2.1.3 skyrius): • tiesioginiai ir nenutrūkstami pėsčiųjų ryšiai; • patogūs ir saugūs kasdieniai pėsčiųjų maršrutai; • pėsčiųjų ryšių integracija su viešosiomis erdvėmis ir funkcijomis; • pėsčiųjų tinklo sąsajos su viešuoju transportu.	Vilnius pasižymi kompaktiška struktūra ir realiu potencialu kasdienius traukos taškus pasiekti pėsčiomis, ypač centrinėje dalyje ir dalyje gyvenamųjų rajonų, tačiau pėsčiųjų tinklas ne visur veikia kaip vientisa sistema – ryšių tęstinumas tarp teritorijų ne visada pakankamai užtikrinamas, todėl svarbu stiprinti tiesiogines, nenutrūkstamas jungtis, gerinant pasiekiamumą ir darnaus judumo įgyvendinimą.	Ar pėsčiųjų takų ir ryšių tinklas yra rišlus ir nepertraukiamas, sudarant realias sąlygas kasdieniams maršrutams pėsčiomis ir patogioms jungtims su viešuoju transportu?	
19.	Dviračių ir mikrojudumo tinklo formavimo aspektas (Gido 2.1.4 skyrius): • maršrutų planavimas pagal realias naudotojų judėjimo kryptis; • tinklo nuoseklumas ir nenutrūkstamumas;	Vilnius pasižymi kompaktiška struktūra ir palankiomis sąlygomis mikrojudumui, tačiau reljefas ir esamo tinklo fragmentiškumas ne visur leidžia užtikrinti nuoseklias jungtis – maršrutai ne visada atitinka realias judėjimo	Ar dviračių ir mikrojudumo maršrutai suplanuoti pagal aktualias judėjimo kryptis, užtikrinant tinklo	

	• dviračių ir mikrojudumo integracija į bendrą judumo sistemą; • saugūs kirtimai ir komfortiška judėjimo aplinka; • patogus parkavimas prie traukos taškų.	kryptis ir nepakankamai jungia pagrindinius traukos centrus, todėl svarbu sujungti nutolusias miesto dalis su centru ir pagrindiniais traukos taškais, didinant šių judumo formų patrauklumą.	vientisumą, saugius kirtimus, komfortą ir patogų parkavimą prie traukos taškų?	
20.	Gatvių tinklo struktūros formavimo aspektas (Gido 2.2 skyrius): • gatvių tinklo rišlumas ir vientisumas; • gatvių tinklo vaidmuo miesto karkase; • aiški orientacija ir struktūrinis skaitomumas; • darna su užstatymu ir viešųjų erdvių sistema.	Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos bendrasis planas (toliau – Bendrasis planas) numato radialinę-žiedinę gatvių tinklo struktūrą, tačiau praktikoje ji formuojama fragmentiškai – nauji ryšiai ne visada užtikrina tinklo rišlumą ir tęstinumą, pastebima tendencija apsitverti privačias teritorijas, todėl silpnėja gatvių tinklo, kaip nuoseklaus miesto karkaso, veikimas ir stinga aiškos struktūrinės logikos.	Ar gatvių tinklas suformuotas kaip rišlus miesto karkasas, užtikrinantis aiškia orientaciją, vietos charakterį ir darnų santykį su aplinkiniu užstatymu bei viešųjų erdvių sistema?	
21.	Gatvių hierarchijos formavimo aspektas (Gido 2.2.1 skyrius): • miesto, rajono ir vietinio judėjimo atskyrimas; • srautų paskirstymas pagal gatvių vaidmenį; • tranzito nukreipimas tinkamomis trasomis; • jautrių teritorijų apsauga nuo perteklinio eismo.	Vilnius turi aiškia gatvių tinklo struktūrą ir potencialą efektyviai paskirstyti judėjimo srautus, tačiau gatvių hierarchija ne visur pakankamai nuosekliai įgyvendinama – skirtingo lygmens gatvės dažnai formuojamos panašiais principais, pastebima tendencija susisiektimui sprendinius planuoti tik sklypų (ar jų grupių) lygmeniu, todėl svarbu stiprinti gatvių diferenciaciją pagal jų funkciją ir vaidmenį, užtikrinant aiškų srautų paskirstymą ir gyvenamųjų teritorijų apsaugą nuo tranzitinio eismo.	Ar gatvių hierarchija suformuota aiškiai, atskiriant miesto, rajono ir vietinį judėjimą bei nukreipiant srautus pagal gatvių vaidmenį, neperkeliant perteklinio tranzito į gyvenamąsias ar jautrias teritorijas?	
22.	Gatvės erdvės profilio parinkimo aspektas (Gido 2.2.2 skyrius): • gatvės erdvės profilio atitiktis jos funkcijai ir vaidmeniui; • erdvės paskirstymas tarp skirtingų naudotojų; • sąlygos viešajam transportui, pėsčiųjų ir	Gatvių erdvės profiliai Vilniuje ne visada atitinka jų funkciją ir vaidmenį – dažnai dominuoja automobilių eismas, o pėstiesiems, dviratininkams ir želdiniams skiriama nepakankamai vietos, todėl neužtikrinamos subalansuotos sąlygos skirtingiems naudotojams ir viešosios erdvės	Ar gatvės profilio sprendiniai atitinka gatvės vaidmenį, sudarant sąlygas viešajam transportui, pėsčiųjų ir dviračių judėjimui bei želdinių integracijai?	

	dviračių judėjimui; • želdinių integracija į gatvės erdvę.	kokybė. Svarbu užtikrinti tuos gatvės erdvės elementus, kurie papildo ir įgalina besiribojančią urbanistinę struktūrą.		
23.	Gatvių ir pravažiamųjų optimizavimo aspektas (Gido 2.3.2 skyrius): • dubliuojančių gatvių ir perteklinių pravažiamųjų poreikio mažinimas; • pravažiamųjų poveikis viešosios erdvės vientisumui; • tranzitinio eismo poveikis gyvenamajai aplinkai; • pėsčiųjų ir dviratininkų ryšiai su aktyviu gatvės frontu.	Siekiant kompaktiškos ir tvarios Vilniaus miesto struktūros ir viešųjų erdvių kokybės svarbu formuoti efektyvią sklypų aptarnavimo infrastruktūrą, kuri neblogina aktyvaus judumo sąlygų ir nesilpnina gatvės fronto aktyvumo ir išlaiko žmogišką gatvės erdvės mastelį	Ar dubliuojančios gatvės ir pravažiamieji yra išvengti arba suformuoti taip, kad išlaikytų viešosios erdvės vientisumą, nekurtų tranzitinio eismo, neblogintų gyvenamosios aplinkos ir nestabdytų pėsčiųjų bei dviratininkų ryšio su aktyviu gatvės frontu?	
24.	Viešųjų erdvių tinklo ir struktūros formavimo aspektas (Gido 4.1 skyrius): • viešųjų erdvių sistemos ir hierarchijos formavimo nuoseklumas; • viešųjų, pusiau viešų ir privačių erdvių struktūros aiškumas; • viešųjų erdvių integracija į miesto struktūrą; • viešųjų erdvių tinklo rišlumas ir tarpusavio sąveika.	Vilnius pasižymi stipriu viešųjų erdvių ir želdynų karkasu – Neries slėnis, (miško) parkai ir žaliosios jungtys sudaro reikšmingą, Bendruoju planu įtvirtintą miesto struktūros pagrindą, tačiau plėtojant teritorijas šis tinklas ne visada pakankamai nuosekliai tęsiamas ir integruojamas į naują urbanistinę struktūrą, todėl svarbu stiprinti viešųjų erdvių rišlumą, jų tarpusavio sąveiką ir integraciją į miesto audinį, užtikrinant patogų kasdienį pasiekiamumą.	Ar formuojamas nuoseklus, tarpusavyje susietas viešųjų erdvių tinklas, užtikrinantis kasdienį pasiekiamumą, aiškią hierarchiją ir gyvybingą miesto gyvenimą skirtingais masteliais?	
25.	Viešųjų erdvių hierarchijos formavimo aspektas (Gido 4.1.1 skyrius): • erdvių diferencijavimas pagal mastelį ir vaidmenį; • aiški struktūra miesto ir kvartalo lygmeniu; • tinklo nuoseklumas.	Vilniuje viešųjų erdvių struktūra remiasi reikšmingais gamtinio karkaso elementais, tačiau naujoje plėtroje ne visada pakankamai formuojama aiški erdvių hierarchija – dažnai apsiribojama lokaliomis erdvėmis (kiemais, mažais skverais), neplėtojant kvartalo ir rajono mastelio erdvių bei ryšių tarp jų, todėl svarbu nuosekliai formuoti skirtingo	Ar viešosios erdvės struktūruotos pagal mastelį, naudojimo pobūdį ir vaidmenį, formuojant nuoseklią ir lengvai suvokiamą miesto viešųjų erdvių sistemą?	

		mastelio, aiškiai diferencijuotą ir tarpusavyje susietą viešųjų erdvių sistemą.		
26.	Žaliosios infrastruktūros sistemos integravimo aspektas (Gido 5.2.2 skyrius): • žaliųjų erdvių integracija į gatvių ir viešųjų erdvių struktūrą; • želdynų ryšys su judumo ir viešųjų erdvių sistema; • želdynų prieinamumas kasdieniuose naudotojų maršrutuose; • želdynų vaidmuo formuojant erdvinę miesto struktūrą.	Vilniuje Bendruoju planu ir gamtinio karkaso sprendiniais numatyti žalieji koridoriai sudaro aiškią miesto struktūros viziją, tačiau praktikoje jie ne visada nuosekliai įgyvendinami – dalyje teritorijų jų formavimas išlieka fragmentiškas ar formalus, nepakankamai užtikrinant tęstinumą, funkcionalumą ir ryšius su gatvių bei viešųjų erdvių sistema, todėl svarbu stiprinti žaliojo karkaso junglumą, integraciją ir kokybę, ne tik išlaikant esamą būklę, bet ir ją gerinant.	Ar žaliosios erdvės ir želdynai integruoti į gatvių, viešųjų erdvių ir judumo struktūrą, sudarant sąlygas juos patogiai pasiekti ir kasdien naudotis?	
27.	Klimato kaitos valdymo integravimo aspektas (Gido 5.3.1 skyrius): • klimato rizikų ir veiksnių įvertinimas ankstyvuosiuose planavimo ir projektavimo etapuose; • klimato kaitos poveikio mažinimo sprendinių integracija; • urbanistinių sprendinių atsparumas klimato veiksniams; • neigiamo mikroklimato poveikio (šilumos salų, vėjo, atspindžių, kritulių) mažinimas.	Vilnius nuosekliai siekia stiprinti atsparumą klimato kaitai – tai įtvirtinta Žaliojo miesto veiksmų plane, tačiau praktikoje klimato veiksniai ne visada pakankamai integruojami kaip struktūrą formuojantis principas ir dažniau sprendžiami fragmentiškai, techniniu lygmeniu, todėl svarbu juos kompleksiskai integruoti į urbanistinę struktūrą – mažinti kietų dangų plotus, taikyti gamtiniais procesais grįstus sprendinius ir stiprinti miesto atsparumą.	Ar užstatymo struktūra, gatvių tinklas ir atvirų erdvių išdėstymas suplanuoti taip, kad mažintų šilumos salų, skersvėjų, atspindžių ir ekstremalių kritulių poveikį, o klimato veiksniai būtų vertinami ankstyvuosiuose planavimo ir projektavimo etapuose kaip sprendinius formuojantis veiksnys?	
3. SANTYKIS SU PAVELDĖTOMIS VERTĖMIS Kultūros paveldo objektų ir vietovių saugojimas, statinio ar urbanistinio komplekso santykis su istorine raida ir kraštovaizdžio vertybėmis Kriterijaus vertinimo aspektai:		Kas šiuo kriterijumi ypač svarbu Vilniui Vilniaus išskirtinumas slypi ne pavieniuose paveldo objektuose, o daugiasluoksniėje miesto struktūroje – istorinių laikotarpių, urbanistinių morfotipų, reljefo ir gamtinio karkaso sąveikoje. Ši visuma formuoja miesto identitetą, panoramas ir erdvinį skaitomumą, kuris yra pripažintas ir tarptautiniu lygmeniu.		

	• vertingų ypatumų įvardijimas ir išsaugojimas; • kultūros paveldo objektų saugojimas ir pritaikymas; • pertvarkymo mastas ir tikslingumas; • autentiškumo puoselėjimas, vientisumo išlaikymas.	Vilniuje kultūros paveldo vertė yra neatsiejama nuo konteksto – vizualinių ryšių, miesto silueto, mastelio ir erdvinės struktūros, todėl bet koks naujas sprendinys neišvengiamai veikia šią visumą, net ir už saugomų teritorijų ribų. Praktikoje iššūkis kyla dėl to, kad paveldas neretai vertinamas fragmentiškai – kaip atskiri objektai, o ne kaip tarpusavyje susijusi sistema. Taip pat ne visada nuosekliai interpretuojamas vietos identitetas ar suprantama, kaip šiuolaikinė architektūra gali jį tęsti, o ne imituoti ar ignoruoti. Todėl Vilniaus kontekste santykis su paveldėtomis vertėmis reiškia gebėjimą suprasti, gerbti ir išlaikyti miesto struktūros, mastelio, erdvinių ryšių ir charakterio tęstinumą, kartu kuriant šiuolaikišką, kontekstualią architektūrą.		
Nr.	Detalizuoti vertinimo aspektai	Vilniaus kontekstas	Klausimai aspektams įvertinti	Vertinimas (R, G, Ž, N)
28.	Kultūros paveldo integravimo aspektas (Gido 1.1.3 skyrius): • kultūros paveldo objektų ir jų aplinkos visuminis vertinimas; • sprendinių dermė su susiklosčiusiu urbanistiniu audiniu; • vizualinių ir erdvinių ryšių išsaugojimas; • panoramų ir miesto silueto apsauga; • kultūrinių sluoksnių tęstinumas ir integracija.	Vilniuje paveldo vertė pasireiškia per visumą – urbanistinį audinį, panoramas ir siluetą, todėl net ir už saugomų teritorijų ribų sprendiniai gali turėti reikšmingą poveikį miesto vaizdai ir vizualiniams ryšiams.	Ar sprendiniai gerbia kultūros paveldo objektus ir jų visuminį santykį su susiklosčiusiu urbanistiniu audiniu, nepažeisdami reikšmingų panoramų ir miesto silueto?	
29.	Vietos identiteto (<i>genius loci</i>) pažinimo ir išlaikymo aspektas (Gido 1.1.4 skyrius): • vietos charakterio ir <i>genius loci</i> atpažinimas ir išlaikymas; • vietos socialinio, kultūrinio ir istorinio konteksto supratimas; • bendruomenės ryšys su teritorija ir jos naudojimo praktikos; • vietai būdingų erdvių naudojimo būdų atpažinimas ir tęstinumas.	Vilniaus vietos identitetas yra nevienalytis – skirtingose miesto dalyse jis formuojamas skirtingų istorinių, socialinių ir erdvių sluoksnių, todėl nėra vieno universalus „Vilniaus charakterio“, kurį būtų galima mechaniškai perkelti į visus projektus, – būtina įsigilinti ir kurti vietai pritaikytus sprendinius.	Ar sprendiniai pagrįsti vietos identiteto (<i>genius loci</i>) pažinimu ir išlaiko svarbiausius vietos charakterio, naudojimo ir bendruomenės ryšio aspektus?	
30.	Architektūros ir vietos santykio formavimo aspektas (Gido 1.3.2 skyrius):	Vilniuje nauja architektūra dažnai formuojama remiantis maksimaliomis	Ar pastato architektūrinė išraiška interpretuoja	

	• architektūrinės išraiškos atitiktis vietos kontekstui; • vietos identiteto interpretavimas šiuolaikinėmis architektūrinėmis priemonėmis; • architektūrinės išraiškos mastelio, proporcijų ir charakterio dermė su aplinka; • naujos architektūros santykis su esama urbanistine struktūra.	užstatymo galimybėmis, todėl santykis su esama aplinka ne visada nuosekliai išplėtojamas – nepakankamai įvertinamas vietos mastelis, perimetras, proporcijos ir urbanistinė logika. Atsižvelgiant į tai, kad Vilniaus autentiškumą formuoja istoriškai susiklosčiusi urbanistinė ir architektūrinė įvairovė, svarbu stiprinti architektūros ir konteksto ryšį, vengiant standartizuotų sprendinių ir išlaikant skirtingų miesto vietų savitumą.	vietos identitetą šiuolaikinėmis priemonėmis ir dera su aplinkine urbanistine struktūra, jos masteliu ir charakteriu?	
31.	Esamos žaliosios struktūros išsaugojimo aspektas (Gido 5.2.1 skyrius): • esamų želdynų ir gamtinių elementų išsaugojimo užtikrinimas; • vertingų želdinių (ypač brandžių medžių) apsaugos užtikrinimas; • sprendinių derinimo prie esamos žaliosios struktūros užtikrinimas; • žaliosios struktūros stiprinimo ir atkūrimo prioritetų užtikrinimas; • ekologinės vertės išlaikymo užtikrinimas.	Bendrasis planas numato saugoti ir stiprinti gamtinį karkasą kaip vieną pagrindinių miesto struktūros elementų – gamtos paveldo ir svarbios Vilniaus tapatybės dalies, tačiau praktikoje jis ne visada tampa formuojančiu pagrindu – sprendiniai dažniau derinami prie užstatymo galimybių. Ne visais atvejais esamų želdinių išsaugojimas yra įmanomas, tačiau būtina siekti subalansuotų sprendinių – maksimaliai išsaugoti vertingus, ypač brandžius medžius ir kompensuoti praradimus stiprinant žaliosios struktūros vientisumą bei ekologinius ryšius.	Ar esami želdiniai (ypač brandūs medžiai) laikomi prioritetu, projektavimo sprendinius derinant prie esamos žaliosios struktūros, o naują želdinimą numatant kaip jos stiprinimą ar atkūrimą, bet ne kaip pateisinimą želdinių šalinimui?	
4. APLINKA VISIEMS Aplinka, kuria be specialaus pritaikymo gali naudotis visos visuomenės grupės Kriterijaus vertinimo aspektai: • socialinis jautrumas ir atsakomybės skatinimas; • objektų ir vietų pasiekiamumas;		Vilniaus problematika Vilniuje aplinkos visiems kokybė pirmiausia susijusi su sisteminio nuoseklumo stoka miesto mastu – atskiri sprendiniai dažnai nėra sujungiami į vientisą judėjimo ir viešųjų erdvių tinklą. Dėl to skirtingose miesto dalyse susiformuoja nevienodas prieinamumo ir naudojimo lygis. Miesto struktūrą stipriai veikia reljefas, radialinė-žiedinė judumo sistema ir fragmentiškai susiformavęs viešųjų erdvių tinklas, todėl prieinamumas ir naudojimo kokybė priklauso ne tik nuo pavienių sprendinių, bet ir nuo jų tarpusavio sąveikos. Šiandien ši sąveika ne visada		

• universalaus dizaino principų taikymas: visų žmonių lygybė, universalumas, paprastas ir intuityvus naudojimas, suvokiama ir juntama informacija, tolerancija asmens fizinėms jėgoms, optimalus dydis ir erdvė.				
užtikrinama – sprendiniai dažnai orientuoti į atskirus projektus ar sklypus, o ne į nuosekliai veikiančią sistemą. Vilniaus darnaus judumo planas ir Vilniaus žaliojo miesto veiksmų planas numato į žmogui orientuotos, įtraukios miesto aplinkos formavimą, kurioje prioritetas teikiamas pėstiesiems, viešajam transportui ir kasdieniam pasiekiamumui be automobilio, todėl „aplinka visiems“ Vilniaus kontekste suprantama kaip vientisa, patogi ir aiškiai veikianči sistema, sudaranti sąlygas skirtingoms visuomenės grupėms judėti, būti ir naudotis miestu.				
Nr.	Detalizuoti vertinimo aspektai	Vilniaus kontekstas	Klausimai aspektams įvertinti	Vertinimas (R, G, Ž, N)
32.	Judėjimo aplinkos kokybės aspektas (Gido 2.1.2 skyrius): • saugi judėjimo aplinka; • komfortiškas judėjimas; • mikroklimato sąlygos; • apšvietimo sąlygos; • poilsio ir sustojimo galimybės.	Vilniuje judėjimo sąlygas reikšmingai formuoja reljefas – šlaitai, laiptai ir aukščių skirtumai ne visada pakankamai įvertinami formuojant patogius ir prieinamus maršrutus, todėl svarbu užtikrinti nuoseklumą, visiems pritaikytas jungtis bei integruoti poilsio ir apsaugos nuo klimato sąlygų sprendinius ilgesniuose maršrutuose.	1. Ar aktyvaus judumo erdvės yra komfortiškos ir saugios, užtikrinant mikroklimatą, apšvietimą, prieinamumą ir patogias poilsio galimybes?	
33.	Viešojo transporto prieinamumo formavimo aspektas (Gido 2.1.5 skyrius): • viešojo transporto stotelių pasiekiamumas; • saugios ir patogios prieigos prie stotelių; • aiški ir patogi laukimo aplinka; • viešojo transporto sąsajos su pėsčiųjų ir dviračių tinklais; • viešojo transporto sąsajos su kitomis mobilumo paslaugomis.	Vilniuje, siekiant skatinti tvarius gyventojų judėjimo įpročius ir plečiant viešojo transporto tinklą esamoje miesto struktūroje, svarbu stiprinti stotelių integraciją į viešąsias erdves ir kasdienes pėsčiųjų maršrutus – formuoti jas kaip neatsiejamą judumo sistemos dalį ir plėtoti kaip mobilumo mazgus, užtikrinančius patogius ryšius, aiškų pasiekiamumą ir kokybišką aplinką.	2. Ar viešojo transporto stotelės suprojektuotos kaip patogūs ir lengvai randami miesto elementai, užtikrinant saugias prieigas, kokybišką laukimo aplinką ir integraciją su mobilumo paslaugomis?	
34.	Universalios aplinkos (prieinamumo visiems) formavimo aspektas (Gido 2.1.6 skyrius): • aplinkos prieinamumas visiems taikant universalaus dizaino principus; • judėjimas be kliūčių; • aiški orientacija erdvėje ir saugumas; • sprendinių nuoseklus taikymas visose plėtros stadijose.	Aplinkos prieinamumas Vilniuje dažnai apsiriboja pavieniais techniniais sprendiniais (pvz., pandusais), tačiau nesuformuoja nuoseklios, be pertrūkių veikiančios judėjimo sistemos, ypač sudėtingesnio reljefo teritorijose.	3. Ar judėjimo ir viešųjų erdvių sprendiniai yra prieinami visiems, taikant universalaus dizaino principus visose plėtros stadijose?	

35.	Dviračių ir mikrojudumo parkavimo formavimo aspektas (Gido 2.1.7 skyrius): • patogus ir saugus dviračių ir mikrojudumo priemonių parkavimas; • parkavimo sprendinių integracija prie pagrindinių traukos taškų; • parkavimo sprendinių įvairovė ir pritaikomumas; • parkavimo integracija į viešąją erdvę ir urbanistinę struktūrą.	Vilniuje dviračių ir mikrojudumo priemonių naudojimą lemia ne tik infrastruktūros prieinamumas, bet ir jos kokybė – ne visur pakankamai aiškiai ir patogiai integruoti parkavimo sprendiniai mažina šių judumo formų patrauklumą ir blogina viešosios erdvės kokybę, todėl svarbu formuoti saugų, patogų ir nuosekliai į miesto struktūrą integruotą parkavimą.	4. Ar dviračių ir kitų mikrojudumo priemonių parkavimas suplanuotas kaip patogiai pasiekiamas, saugi ir su viešąja erdve darniai integruota kelionės dalis?	
36.	Viešųjų erdvių pasiekiamumo ir naudojimo formavimo aspektas (Gido 4.1.3 skyrius): • viešųjų erdvių pasiekiamumas pėsčiomis; • viešųjų erdvių integracija į kasdienius judėjimo maršrutus; • kasdienio naudojimo galimybės; • prieinamumas be fizinių, socialinių ir psichologinių barjerų.	Vilniuje viešųjų erdvių naudojimas priklauso nuo jų pasiekiamumo ir integracijos į kasdienius maršrutus. Nesant nuoseklių jungčių ir aiškos struktūros, dalis erdvių lieka mažiau naudojamos, nepaisant jų kokybės.	Ar viešosios erdvės yra lengvai pasiekiamos pėsčiomis ir integruotos į kasdienius judėjimo maršrutus, be fizinių, socialinių ar psichologinių barjerų?	
37.	Aplinkos aktyvumo ir emocinės kokybės formavimo aspektas (Gido 4.2.2 skyrius): • fizinį aktyvumą skatinanti aplinka; • socialinės sąveikos galimybės; • erdvinis jaukumas, saugumas ir buvimo kokybė; • aplinkos pritaikomumas skirtingoms naudotojų grupėms; • aplinkos naudojimo galimybės visais metų laikais.	Vilniuje viešųjų erdvių naudojimas priklauso ne tik nuo jų pasiekiamumo, bet ir nuo aiškos funkcijos bei diferencijavimo – ne visur pakankamai apibrėžiami erdvių vaidmenys ir naudotojų scenarijai, o dalyje erdvių siekiama sutalpinti per daug skirtingų funkcijų, todėl svarbu formuoti aiškiai struktūruotas, skirtingiems poreikiams pritaikytas ir viena kitą papildančias viešąsias erdves.	Ar viešosios erdvės projektuojamos taip, kad palaikytų fizinę, emocinę ir socialinę gerovę skirtingoms naudotojų grupėms ir visais metų laikais?	
38.	Vidinių kiemų kokybės formavimo aspektas (Gido 4.3.2 skyrius): • vidiniai kiemai kaip bendruomeninės erdvės; • privatumo ir bendro naudojimo erdvių atskyrimas; • saugi ir žalia aplinka;	Vilniuje vidiniai kiemai, istoriškai veikę kaip pusiau viešos bendruomeninės erdvės, ne visada pakankamai išnaudojami – trūksta aiškos erdvinės struktūros, o išplaukusios, neapibrėžtos erdvės silpnina gyventojų ryšį su vieta ir jos naudojimo aiškumą, todėl	Ar vidiniai kiemai suformuoti kaip saugios, žalios ir socialiai aktyvios erdvės, aiškiai atskiriant bendro naudojimo ir privačias zonas bei teikiant	

	• socialinis aktyvumas ir naudojimo galimybės; • prioritetas žmonėms, o ne automobiliams.	svarbu formuoti uždaresnes, aiškiau struktūruotas ir kokybiškas kiemų erdves, prioritetą teikiant žmonėms ir socialinei sąveikai, o ne automobiliams.	prioritetą žmonėms, o ne automobiliams?	
39.	Žaidimų erdvių kokybės formavimo aspektas (Gido 4.3.3 skyrius): • žaidimų erdvių unikalumas ir atitiktis vietos kontekstui; • skirtingų amžiaus grupių ir gebėjimų naudotojų poreikių atliepimas; • įtrauki ir patyriminė žaidimų aplinka; • nešabloniniai sprendiniai.	Vilniuje žaidimų erdvės ne visada pakankamai atliepia vietos kontekstą ir skirtingų amžiaus bei gebėjimų naudotojų poreikius, todėl svarbu formuoti įvairesnes, įtraukias ir patyriminės kokybės erdves, pritaikytas tiek vaikams, tiek juos lydintiems asmenims, – tai miestui svarbus uždavinys.	Ar žaidimų aikštelės suprojektuotos kaip įkvepiančios, vietai pritaikytos, įtraukios ir pritaikytos įvairaus amžiaus bei skirtingų gebėjimų naudotojams – tiek vaikams, tiek suaugusiems, vengiant šabloninių sprendimų?	
5. SPRENDINIŲ EKONOMIŠKUMAS Planuojamų sprendinių atitiktis ilgalaikėms investicijoms, jų racionalumas, užtikrinantis efektyvų statinio gyvavimo ciklą, siekiant optimalaus kokybės ir kainos santykio Kriterijaus vertinimo aspektai: • numatomas statybos kokybiškumas; • sąnaudų pagrįstumas; • vietos vertės didinimas; • esamos socialinės ir inžinerinės infrastruktūros panaudojimas, kūrimas. • uždaras raidos ciklas (planavimas, projektavimas, statyba ir naudojimas) per objekto gyvavimo laiką.		Vilniaus problematika Vilnius yra sparčiai augantis miestas, kuriame plėtros tempas dažnai lenkia ilgalaikį planavimą ir infrastruktūros plėtojimą, todėl sprendinių ekonomiškumas čia turi būti vertinamas ne tik konkretaus projekto, bet ir viso miesto mastu. Praktikoje sprendiniai vis dar neretai orientuojami į trumpalaikį efektyvumą – maksimalų užstatymo išnaudojimą ar minimalius pradinių investicijų kaštus, nepakankamai įvertinant ilgalaikį poveikį infrastruktūros apkrovai, viešųjų paslaugų poreikiui, teritorijos gyvybingumui ir pastatų bei erdvių pritaikomumui. Dėl to miestas patiria papildomas išlaidas – tiek tiesiogines, susijusias su infrastruktūros plėtra ir priežiūra, tiek netiesiogines, pasireiškiančias mobilumo problemomis, neefektyviu teritorijų naudojimu ar socialine segregacija. Kartu Vilnius turi didelį potencialą kurti ekonomiškai tvarius sprendinius, ypač išnaudojant konversines teritorijas ir esamą infrastruktūrą, stiprinant mišrias funkcijas ir policentrišką miesto struktūrą bei taikant žiedinės ekonomikos principus, leidžiančius mažinti gyvavimo ciklo kaštus. Ši kryptis tiesiogiai siejasi su Vilniaus žaliojo miesto veiksmų planu, Vilniaus darnaus judumo planu, taip pat Europos žaliojo kurso ir Žiedinės ekonomikos veiksmų plano nuostatomis, todėl sprendinių ekonomiškumas Vilniuje pirmiausia reiškia gebėjimą kurti ilgalaikę vertę – ne tik pastatui, bet ir miestui kaip sistemai.		
Nr.	Detalizuoti vertinimo aspektai	Vilniaus kontekstas	Klausimai aspektams įvertinti	Vertinimas (R, G, Ž, N)

40.	Funkcinės įvairovės formavimo aspektas (Gido 3.2.1 skyrius): • monofunkciškumo vengimas ir funkcijų įvairovė; • mišraus naudojimo teritorijos; • skirtingų veiklų integracija ir tarpusavio papildomumas; • įvairesnių būsto ir komercinių formatų numatymas, mažinantis teritorijos pažeidžiamumą vienam rinkos segmentui; • paslaugų, darbo vietų ir kasdienio gyvenimo funkcijų derinys.	Vilniuje vis dar išlieka tendencija formuoti monofunkcines teritorijas, ypač gyvenamuosiuose rajonuose, todėl neefektyviai naudojama infrastruktūra, didėja priklausomybė nuo automobilio ir silpnėja teritorijų atsparumas, tuo tarpu funkcijų įvairovė išlieka esmine sąlyga subalansuotam, gyvybingam ir efektyviai veikiančiam miestui. Daugiafunkcinės teritorijos kuria didesnę vertę miestui, todėl tai yra svarbus miesto planavimo uždavinys.	Ar teritorijos planuojamos taip, kad būtų išvengta monofunkciškumo ir užtikrintas paslaugų, darbo vietų, bendruomeninių ir kasdienio gyvenimo funkcijų derinys, palaikantis teritorijos gyvybingumą?	
41.	Atsakingo planavimo ir išteklių naudojimo formavimo aspektas (Gido 5.1 skyrius): • racionalus žemės naudojimas ir miesto pajėgumų įvertinimas; • ilgalaikė vertė grįsti sprendiniai; • žiedinės ekonomikos principų taikymas; • sprendinių ekonomiškumas per gyvavimo ciklą; • išsaugojimo, pernaudojimo ir poveikio aplinkai mažinimo prioritetai.	Fragmentiška plėtra Vilniuje dažnai lemia perteklines viešąsias investicijas į infrastruktūrą, kuri galėjo būti išvengta efektyviau planuojant teritorijų plėtrą. Esamos socialinės ir inžinerinės infrastruktūros panaudojimas ir racionalus naujos kūrimas yra svarbi gyvybingo Vilniaus miesto sąlyga.	Ar sprendiniai planuojami atsakingai, remiantis esamais ištekliais, miesto pajėgumais ir gyvavimo ciklo principais, prioritetą teikiant išsaugojimui, pernaudojimui ir poveikio aplinkai mažinimui?	
6. INOVATYVUMAS Naujos originalios architektūrinių ir urbanistinių sprendimų idėjos, siekiant tvarios statybos ir statinio gyvavimo ciklo, naudojant pažangias technologijas ir medžiagas, skatinant žiedinę ekonomiką, klimatą ir energiją tausojančias priemones, kuriant kokybišką aplinką visiems Kriterijaus vertinimo aspektai: • nauji architektūriniai, urbanistiniai ir (ar) kraštovaizdžio sprendiniai;		Vilniaus problematika Vilnius yra dinamiškas ir sparčiai besikeičiantis miestas, turintis stiprų potencialą tapti inovatyvių urbanistinių ir architektūrinių sprendinių diegimo erdve, tačiau praktikoje inovatyvumas dažnai suprantamas siaurai – kaip technologinių sprendimų ar pavienių „išskirtinių“ objektų kūrimas, o ne kaip sisteminis miesto formavimo principas. Dėl to inovacijos neretai lieka pavienės, neintegruotos į bendrą sistemą ir nesukuria ilgalaikės vertės nei teritorijai, nei miestui. Tuo tarpu Vilniaus kontekste inovatyvumas pirmiausia reiškia gebėjimą kurti lanksčią, prisitaikančią ir daugiasluoksnę miesto aplinką – integruojant skirtingas funkcijas, leidžiant kisti pastatų naudojimui, formuojant viešąsias erdves kaip atviras ir interpretuojamas struktūras bei sistemiskai taikant gamtos procesais grįstus sprendinius. Ši kryptis tiesiogiai siejasi su Vilniaus klimato neutralumo veiksmų		

- naujų technologijų ir (ar) medžiagų panaudojimas; - laikotarpio vertybių atspindėjimas.		planu, Vilniaus žaliojo miesto veiksmų planu ir Europos Sąjungos iniciatyvomis, tokiomis kaip Europos žaliasis kursas ir Naujasis Europos bauhausas, kurios pabrėžia ne tik technologinį, bet ir socialinį, estetinį bei aplinkosauginį inovacijų aspektą, todėl inovatyvumas Vilniuje turi būti suprantamas kaip gebėjimas kurti ne pavienius sprendinius, o nuoseklią, ateities pokyčiams pasiruošusią miesto struktūrą.		
Nr.	Detalizuoti vertinimo aspektai	Vilniaus kontekstas	Klausimai aspektams įvertinti	Vertinimas (R, G, Ž, N)
42.	Funkcijų integravimo pastato lygmeniu formavimo aspektas (Gido 3.2.2 skyrius): - skirtingų funkcijų derinimas pastato lygmeniu; - aktyvūs pirmieji aukštai; - vertikali funkcinė struktūra; - sprendinių lankstumas ir galimybės funkciniam pokyčiams.	Vilniuje, pradėjus taikyti ankstesnes „10 Vilniaus architektūros taisyklių“, ypač reikalavimą formuoti aktyvius pirmuosius aukštus, miesto aplinka aktyviai pradėjo gyvėti, tačiau praktikoje vis dar vyrauja atsargus požiūris į komercinių ir paslaugų funkcijų integravimą, dažnai jų atsisakant dėl neaiškaus gyvybingumo.	Ar skirtingos funkcijos integruojamos pastato mastu logiškai ir lanksčiai, formuojant aktyvius pirmuosius aukštus ir sudarant galimybes funkciniam pokyčiams ateityje?	
43.	Viešųjų erdvių patyrimo formavimo aspektas (Gido 4.3.1 skyrius): - viešosios erdvės kaip kasdienių patyrimų aplinka; - judėjimo, buvimo ir veiklų įvairovė; - įtraukus ir įvairialypis erdvių naudojimas; - spontaniškos veiklos ir atradimo galimybės.	Vilnius yra dinamiškas, kūrybiškas ir daugiassluoksnis miestas, kuriame nuolat atsiranda naujų veiklų, iniciatyvų ir naudojimo scenarijų, todėl viešosios erdvės turi būti pasiruošusios šiuos procesus priimti – ne tik kaip iš anksto apibrėžtos struktūros, bet kaip atviros, lanksčios ir interpretuojamos aplinkos.	Ar miesto ir viešųjų erdvių sprendiniai formuojami kaip vientisa kasdienių patyrimų aplinka, integruojant judėjimo, žaidimo, atradimo ir spontaniškos veiklos galimybes?	
44.	Gamtos procesais grįstų sprendimų formavimo aspektas (Gido 5.3.2 skyrius): - gamtos procesais grįstų sprendimų integracija į urbanistinę struktūrą; - lietaus vandens valdymo sprendiniai; - mikroklimato gerinimo sprendiniai; - daugiafunkciai ekosisteminiai sprendiniai; - sprendinių pritaikymas vietos sąlygoms ir jų priežiūra.	Mieste jau įgyvendinamos iniciatyvos, susijusios su želdinimu, lietaus vandens valdymu ir žaliosios infrastruktūros plėtra, tačiau šie sprendiniai dar nėra nuosekliai taikoma sistema. Dėl to jų integravimas į urbanistinę struktūrą, pritaikant juos vietos sąlygoms ir užtikrinant ilgalaikį veikimą, yra esminė sąlyga kurti atsparią ir inovatyvią miesto aplinką.	Ar gamtos procesais grįsti sprendimai projektuojami kaip funkcinė miesto sistemos dalis – sistemiškai integruoti, techniškai pagrįsti, pritaikyti vietos sąlygoms ir turintys aiškų priežiūros planą bei numatomą teigiamą poveikį	

			mikroklimatui ir lietaus vandens valdymui?	
7. FUNKCIONALI STRUKTŪRA Statinio, urbanistinio komplekso ir (ar) kraštovaizdžio objekto atitiktis planuojamai funkcijai ir galimybė pritaikyti kintant funkcijoms Kriterijaus vertinimo aspektai: • gyvybingumo ir mišrios paskirties užtikrinimas; • atitiktis numatytai funkcijai; • galimybės prisitaikyti pakitus poreikiams.		Vilniaus problematika Vilniaus miesto struktūra istoriškai formavosi kaip nuoseklus, daugiasluoksnis audinys, kuriame aiškiai veikė gatvių, kvartalų, viešųjų erdvių ir funkcijų tarpusavio ryšiai, užtikrinantys kasdienį miesto naudojimą ir gyvybingumą, tačiau XX a. modernistinis planavimas šią logiką iš esmės nutraukė – susilpnėjo kvartalinė struktūra, sunyko gatvės kaip pagrindinės viešosios erdvės vaidmuo, atsirado funkciškai ir erdviškai fragmentuotos teritorijos. Šiandien naujoje plėtroje ši problema dažnai kartojasi – sprendiniai neretai formuojami sklypo, o ne miesto dalies ar kvartalo masteliu, todėl trūksta funkcijų sąveikos, aiškių ryšių, struktūrinio nuoseklumo ir ilgalaikio pritaikomumo. Dėl to mažėja teritorijų gyvybingumas, didėja priklausomybė nuo automobilio ir silpnėja kasdienio naudojimo logika. Tuo tarpu Vilniaus strateginiuose dokumentuose, tokiuose kaip Vilniaus bendrasis planas ir Vilniaus darnaus judumo planas, aiškiai įtvirtinta kryptis formuoti policentrišką, mišrią ir lengvai pasiekiamą miesto struktūrą, todėl funkcionali struktūra Vilniuje reiškia gebėjimą kurti aiškiai veikiančią, tarpusavyje susietą ir prisitaikančią miesto sistemą, kurioje pastatai, viešosios erdvės, funkcijos ir judumo sprendiniai veikia kaip visuma, o ne atskiri fragmentai.		
Nr.	Detalizuoti vertinimo aspektai	Vilniaus kontekstas	Klausimai aspektams įvertinti	Vertinimas (R, G, Ž, N)
45.	Kvartalo ir gatvės santykio formavimo aspektas (Gido 1.2.6 skyrius): • užstatymo orientacija į gatvę; • aktyvus gatvės perimetras; • fasadų ir įėjimų ryšys su viešąja erdve; • aktyvi ir kasdieniam naudojimui patraukli gatvės aplinka.	Vilniuje istorinėje miesto dalyje susiformavęs aiškus kvartalo ir gatvės santykis ne visur išlaikomas – modernistiniuose rajonuose ir dalyje naujos plėtros teritorijų atitrauktas užstatymas silpnina gatvės perimetrą ir jos, kaip viešosios erdvės, vaidmenį, todėl svarbu stiprinti į gatvę orientuotą užstatymą ir aktyvius pirmuosius aukštus.	Ar užstatymo orientacija, fasadai ir įėjimai stiprina kvartalo ryšį su gatve ir viešąja erdve, užtikrindami aktyvią, kasdieniam naudojimui patrauklią gatvės aplinką?	
46.	Aktyvaus judumo prioritetų formavimo aspektas (Gido 2.1 skyrius):	Vilniuje, įgyvendinant Darnaus judumo planą, siekiama formuoti į kasdienius	Ar judumo sprendiniai teikia prioritetą	

	• pėsčiųjų, dviratininkų ir viešojo transporto prioritetas; • judumo sistemos orientacija į kasdienius judėjimo poreikius; • patogus, saugus ir patrauklus judėjimas be automobilio; • skirtingų judumo būdų sąveika; • judėjimo aplinkos prieinamumas visiems naudotojams.	poreikius orientuotą judumo sistemą, teikiant prioritetą pėstiesiems, dviratininkams ir viešajam transportui, todėl sprendinius svarbu vertinti iš aktyvaus judumo naudotojo perspektyvos jau ankstyvose planavimo stadijose.	pėstiesiems, dviratininkams ir viešajam transportui, sudarydami sąlygas kasdieniams maršrutams be automobilio?	
47.	Parkavimo integravimo formavimo aspektas (Gido 2.3.1 skyrius): • parkavimo poveikis viešajai erdvei; • parkavimo integracija į užstatymo ir urbanistinę struktūrą; • vizualinė ir funkcinė tarša; • aktyvūs gatvės frontai; • parkavimo sprendinių pritaikomumas ateities transformacijoms.	Vilniuje antžeminio parkavimo sprendiniai daro reikšmingą įtaką viešosios erdvės kokybei ir miesto struktūrai – neintegruotas parkavimas užima vertingą erdvę, silpnina gatvės perimetrą ir mažina aktyvaus naudojimo galimybes, todėl parkavimą svarbu spręsti kaip urbanistinės struktūros dalį, integruojant jį į užstatymą ir mažinant jo vizualinį bei funkcinį poveikį.	Ar parkavimo sprendiniai suplanuoti ir integruoti taip, kad neužgožtų viešosios erdvės, nedarytų vizualinės ir funkcinės taršos, palaikytų aktyvius gatvės frontus ir sudarytų sąlygas ateities transformacijoms bei vystymui?	
48.	Pastatų aptarnavimo organizavimo formavimo aspektas (Gido 2.3.3 skyrius): • pastatų aptarnavimo, krovos ir trumpalaikio sustojimo integracija į urbanistinę struktūrą; • aptarnavimo sprendinių poveikis viešajai erdvei; • konfliktai su pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimu; • aptarnavimo sprendinių konsolidavimas ir racionalus organizavimas; • funkcinio efektyvumo ir aplinkos kokybės balansas.	Vilniuje pastatų aptarnavimo organizavimas turi būti nuosekliai integruojamas į urbanistinę struktūrą – ypač tankiose teritorijose, kur erdvė yra ribota, svarbu užtikrinti, kad krovos ir trumpalaikio sustojimo sprendiniai nekurtų konfliktų su pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimu ir prisidėtų prie aukštos viešosios erdvės kokybės.	Ar pastatų aptarnavimo, krovos ir trumpalaikio sustojimo sprendiniai suplanuoti taip, kad netrikdytų viešosios erdvės, pėsčiųjų ir dviračių judėjimo bei būtų konsoliduoti ir integruoti į miesto struktūrą?	
49.	Policentriškos miesto struktūros formavimo aspektas (Gido 3.1 skyrius): • tolygus funkcijų ir paslaugų pasiskirstymas mieste;	Vilniuje išlieka stipri centro–periferijos priklausomybė, o dalis teritorijų neturi pakankamo vietinių centrų ir paslaugų tinklo.	Ar miesto struktūra formuojama policentriškai, užtikrinant tolygų kasdinių paslaugų,	

	• kasdieninių paslaugų ir viešųjų funkcijų pasiekiamumas; • lokalūs centrai ir traukos taškai; • gyvenimo, darbo ir paslaugų artumas; • judėjimo poreikio mažėjimas ir mažesnė priklausomybė nuo automobilio.	Vilniuje siekiama formuoti policentrišką miesto struktūrą, kurioje funkcijos ir paslaugos pasiskirsto tolygiai, o kasdieniai poreikiai gali būti tenkinami arčiau gyvenamosios vietos.	viešųjų funkcijų ir bendruomeninės infrastruktūros pasiskirstymą bei pasiekiamumą be nuolatinės priklausomybės nuo automobilio?	
50.	Funkcijų pasiskirstymo ir prieinamumo formavimo aspektas (Gido 3.1.1 skyrius): • tolygus funkcijų pasiskirstymas miesto teritorijoje; • funkcijų pasiskirstymas miesto teritorijoje; • kasdieninių paslaugų pasiekiamumas pėsčiomis ir dviračiu; • gyvenimo, paslaugų ir veiklų artumas; • vietiniai, lokalūs ir rajoniniai centrai; • monofunkciškumo vengimas.	Vilniuje funkcijos ne visada planuojamos atsižvelgiant į realų pasiekiamumą – nors Kadangi Bendrasis planas numato funkcijų įvairovę ir suteikia lankstumo, žemesnio lygmens planavimo dokumentuose ir projektuose būtina nuosekliai užtikrinti funkcijų derinimą tiek kvartalo, tiek pastato lygmeniu, stiprinti funkcijų derinimą ir jų prieinamumą pėsčiomis bei viešuoju transportu, mažinant kasdienių kelionių poreikį ir priklausomybę nuo automobilio.	Ar vietinių, lokalių ir rajoninių centrų sistema suplanuota pagal gyventojų skaičių ir realų pasiekiamumą, užtikrinant kasdienių paslaugų prieinamumą pėsčiomis ar dviračiu ir vengiant monofunkcinių teritorijų?	
51.	Funkcijų įvairovės ir sąveikos formavimo aspektas (Gido 3.2 skyrius): • mišrios miesto struktūros formavimas; • skirtingų funkcijų tarpusavio papildomumas miesto ir kvartalo mastu; • teritorijos gyvybingumas skirtingu paros ir savaitės metu; • kasdieniam gyvenimui patogios ir socialiai atsparios aplinkos kūrimas.	Vilniuje monofunkcinėse gyvenamosiose, verslo centrų ir periferinėse teritorijose ne visada susiformuoja gyvybinga, visapusiškai veikianti funkcinė struktūra, todėl svarbu stiprinti funkcijų derinimą ir jų tarpusavio ryšius.	Ar miesto struktūra formuojama kaip mišri ir gyvybinga, užtikrinant skirtingų funkcijų tarpusavio papildomumą ir teritorijos gyvybingumą skirtingu paros bei savaitės metu?	
52.	Funkcijų integravimo pastato lygmeniu aspektas (Gido 3.2.2 skyrius): • vertikalus funkcijų derinimas pastato tūryje; • aktyvūs pirmieji aukštai ir jų sąsaja su viešąja erdve; • mišrios paskirties pastatų formavimas vietoje monofunkcinių tūrių;	Vilniuje tikslinga stiprinti funkcijų integravimą pastato lygmeniu – formuoti mišrios paskirties pastatus, užtikrinant jų naudojimą skirtingu paros metu ir pirmųjų aukštų pritaikomumą įvairioms veikloms.	Ar pastato lygmeniu funkcijos integruojamos vertikaliai ir logiškai, formuojant aktyvų santykį su viešąja erdve ir sudarant galimybes pastato	

	• aiški funkcinė struktūra ir skirtingų funkcijų atskyrimas (įėjimai, srautai); • pastato planinės struktūros lankstumas ir pritaikomumas funkciniam pokyčiams; • pirmųjų aukštų aukštis ir proporcijos, tinkamos aktyvioms funkcijoms ir jų kaitai.		pritaikymui kintantiems poreikiams?	
53.	Funkcijų dermės ir suderinamumo aspektas (Gido 3.2.3 skyrius): • funkcijų tarpusavio suderinamumas; • funkcijų konfliktų (triukšmo, kvapų ir kt.) mažinimas; • skirtingų veiklų papildomumas ir veikimas skirtingu paros metu; • gyvenimo kokybės ir veiklų balansas. • planinių, tūrinių, konstrukcinių ir inžinerinių sprendinių taikymas funkciniai dermai užtikrinti.	Funkcijų įvairovė ir jų integracija pastatuose reikalauja ne tik derinimo, bet ir suderinamumo. Praktikoje ne visada iki galo įvertinami skirtingų funkcijų sąveikos aspektai – trūksta pakankamos garso izoliacijos, ne visada optimaliai suprojektuojami inžineriniai sprendiniai, todėl gali atsirasti diskomfortas skirtingiems naudotojams.	Ar funkcijos suplanuotos ir suderintos taip, kad nekonfliktuotų tarpusavyje, o triukšmo, kvapų, intensyvių srautų ir aptarnavimo poveikis būtų suvaldytas išplanavimo, architektūrinėmis ir inžinerinėmis priemonėmis?	
54.	Erdvių gradacijos (vieša–pusiau vieša–privati) formavimo aspektas (Gido 4.1.2 skyrius): • aiškus ir nuoseklus erdvių perėjimas; • privatumo ir atvirumo santykis; • erdvių tarpusavio funkcinis ryšys; • erdvinės struktūros nuoseklumas.	Vilniuje viešų, pusiau viešų ir privačių erdvių struktūra ne visada pakankamai aiškiai suformuota – modernistiniuose rajonuose dažnai stinga erdvių apibrėžtumo, o naujos plėtros teritorijose vyrauja labiau uždarnos, nuo aplinkos atsietos erdvės, todėl svarbu stiprinti nuoseklią jų gradaciją ir tarpusavio ryšius, sudarant sąlygas aiškesniam ir patogesniam kasdieniam naudojimui.	Ar suformuota aiški, laipsniška ir funkciškai susieta viešų, pusiau viešų ir privačių erdvių seka, vengiant staigių ribų ir uždarumo?	
55.	Viešųjų erdvių įvairovės ir gyvybingumo formavimo aspektas (Gido 4.2 skyrius): • viešųjų erdvių tipologinė įvairovė; • skirtingų erdvių vaidmenys ir funkcijos; • viešųjų erdvių gyvybingumas skirtingu paros metu; • kasdienio naudojimo ir pasirinkimo galimybės;	Viešosios erdvės Vilniuje ne visada pakankamai atliepia skirtingų naudotojų poreikius ir kintančius naudojimo scenarijus, todėl svarbu stiprinti jų įvairovę ir lankstumą, sudarant sąlygas intensyvesniam ir įvairesniam kasdieniam naudojimui.	Ar viešosios erdvės suplanuotos kaip įvairių veiklų ir naudotojų poreikius skirtingu paros metu palaikanti aplinka, suteikianti pasirinkimo laisvę ir skatinanti kasdienį naudojimą?	

	• viešųjų erdvių sistemos patrauklumas ir tęstinumas.			
56.	Viešųjų erdvių funkcinės įvairovės formavimo aspektas (Gido 4.2.1 skyrius): • skirtingų tipų viešosios erdvės ir zonos; • funkcinis balansas tarp aktyvių ir ramių zonų; • skirtingų naudotojų poreikių atliepimas; • įvairūs naudojimo scenarijai.	Vilniuje viešosios erdvės vis dažniau formuojamos kaip daigafunkcės, tačiau ne visada pakankamai subalansuojamos skirtingų naudotojų, veiklų ir intensyvumo zonų atžvilgiu; tai ypač aktualu esamose, sovietmečiu suformuotose erdvėse, kur pirminė struktūra riboja jų lankstumą ir pritaikomumą įvairiems naudojimo scenarijams.	Ar viešosios erdvės suplanuotos taip, kad talpintų skirtingas veiklas ir naudojimo scenarijus, užtikrinant balansą tarp aktyvių ir ramių zonų?	
57.	Viešųjų erdvių saugumo ir įtraukties formavimo aspektas (Gido 4.3.5 skyrius): • fizinis ir psichologinis saugumas; • aplinkos suprantamumas ir orientavimosi aiškumas; • skirtingų naudotojų grupių saugus ir patikimas naudojimas; • viešosios erdvės funkcionavimas skirtingu paros ir metų laiku.	Vilniuje viešųjų erdvių saugumas ir įtrauktis tiesiogiai susiję su jų erdvine struktūra ir integracija į miesto audinį – svarbu stiprinti aiškiai apibrėžtas, tarpusavyje susietas ir nuosekliai naudojamas erdves, ypač modernistiniuose rajonuose ir naujos plėtos teritorijose, užtikrinant jų veikimą skirtingu paros ir metų laiku.	Ar viešosios erdvės suformuotos taip, kad jų erdvinė struktūra ir naudojimo organizavimas užtikrintų fizinį ir psichologinį saugumą, aiškią orientaciją bei patikimą skirtingų naudotojų grupių naudojimą skirtingu paros ir metų laiku?	
8. VIENTISA ARCHITEKTŪRINĖ IDĖJA IR ESTETIKA Nuosekliai suvokiama statinio, urbanistinio komplekso ir (ar) kraštovaizdžio objekto meninė išraiška Kriterijaus vertinimo aspektai: • architektūrinės idėjos buvimas ar nebuvimas ir jos vientisumas; • meninis santykis su aplinka (kontrastas, atkartojimas ir t. t.);		Vilniaus problematika Vilniaus architektūrinė tapatybė formuojasi iš daugiasluoksnės urbanistinės struktūros, išraiškingo reljefo ir vizualinių ryšių sistemos – panoramų, silueto ir stogų kraštovaizdžio, kuriuose atsiskleidžia skirtingų laikotarpių architektūros sąveika. Istorinėje miesto dalyje ši logika yra nuosekli ir aiškiai skaitoma – nuo urbanistinės struktūros iki tūrio, fasado, medžiagiškumo ir detalių, kur mastelis, ritmas ir proporcijos kuria vientisą, bet dinamišką miesto audinį. Šiuolaikinėje plėtroje ši nuosekli formavimo logika dažnai silpnėja – sprendiniuose dominuoja maksimaliai išnaudoto tūrio principas, o architektūrinė išraiška neretai lieka nuspėjama ir neišplėtotą, stokojanti kompozicinio nuoseklumo, detalių išbaigtumo ir jautraus santykio su kontekstu. Dėl to nauji objektai ne visada įsitraukia į bendrą miesto		

• meninės raiškos priemonės (mastelis, proporcijos, ryšys tarp kuriamų elementų, medžiagiškumas, spalvos); • šiuolaikiškumas.		vaizdo formavimą ir nepakankamai išnaudoja Vilniui būdingą erdvinį bei vizualinį potencialą. Vilnius – Lietuvos sostinė, turinti reprezentacinę reikšmę valstybės mastu, todėl architektūrinė kokybė čia vertinama ne tik vietos, bet ir nacionaliniu bei tarptautiniu lygmeniu. Miesto siluetas, panoramos ir viešosios erdvės formuoja valstybės įvaizdį, todėl net pavieniai sprendiniai daro reikšmingą poveikį bendram miesto suvokimui. Todėl vientisa architektūrinė idėja ir estetika Vilniuje reiškia gebėjimą kurti nuoseklius, proporcingus, kontekstualius ir detaliai išdirbtus sprendinius, kurie ne tik atitinka funkcinius reikalavimus, bet ir kryptingai prisideda prie miesto tapatybės bei reprezentacinės vertės stiprinimo.		
Nr.	Detalizuoti vertinimo aspektai	Vilniaus kontekstas	Klausimai aspektams įvertinti	Vertinimas (R, G, Ž, N)
58.	Architektūrinės kokybės ir raiškos formavimo aspektas (Gido 1.3 skyrius): • architektūrinės išraiškos vientisumas ir aiškumas; • architektūros dermė su kontekstu ir vietos identitetu; • medžiagiškumo kokybė ir ilgaamžiškumas; • pastato tūrio ir silueto vaidmuo miesto struktūroje.	Vilniuje pastatai visada matomi platesniame kontekste – panoramose, reljefo struktūroje, miesto siluete, todėl net pavieniai sprendiniai daro poveikį miesto architektūrinei išraiškai.	Ar pastato architektūrinė išraiška yra vientisa, kontekstuali ir kokybiškai detalizuota, stiprinanti miesto vaizdą ir vietos identitetą?	
59.	Architektūrinės idėjos vientisumo formavimo aspektas (Gido 1.3.1 skyrius): • architektūrinės idėjos nuoseklus įgyvendinimas visuose sprendiniuose; • tūrio, fasadų ir detalių tarpusavio nuoseklumas; • techninių elementų integracija į architektūrinę visumą; • sprendinių atitiktis pastato funkcijai ir erdvinei logikai.	Vilniuje, vietoj besąlygiško maksimalaus užstatymo rodiklių išpildymo, tikslinga prioritetą teikti žmogiško mastelio sprendiniams, užtikrinantiems kokybišką užstatymo ir erdvės santykį – siekti kompozicinio vientisumo, proporcijų valdymo ir detalių išbaigtumo, taip pat nuosekliai vertinti poveikį miesto siluetui, panoramoms ir vizualiniams ryšiams, – išlaikyti vilnietiską miesto charakterį.	Ar pastato tūris, fasadai, detalės ir techninių elementų integracija nuosekliai įgyvendina vientisą architektūrinę idėją?	

60.	Fasadų medžiagiškumo ir detalių kokybės aspektas (Gido 1.3.3 skyrius): • medžiagų kokybė ir ilgaamžiškumas; • medžiagiškumo dermė su kontekstu; • architektūrinių detalių kokybė ir išbaigtumas.	Vilniaus senamiestyje ir istoriniuose priemiesčiuose aiškiai atsiskleidžia nuosekli medžiagiškumo ir detalių kultūra – vyrauja natūralios medžiagos (tinkas, plyta, medis), santūrus koloritas, subtilūs toniniai skirtumai ir išlaikytas fasadų ritmas, kuriantys vientisą ir atpažįstamą miesto charakterį. Šiuolaikinėje architektūroje svarbu šiuos principus tęsti ir interpretuoti – siekti tarpusavyje suderinto medžiagiškumo, apgalvoto kolorito ir kokybiškai išbaigtų detalių, stiprinančių ryšį su kontekstu ir architektūrinės raiškos nuoseklumą.	Ar fasadų medžiagos, spalvos ir faktūros yra kokybiškos, ilgaamžės ir suderintos su vietos charakteriu?	
61.	Stogo kaip miesto kompozicijos dalies formavimo aspektas (Gido 1.3.4 skyrius): • stogo integracija į pastato architektūrinę kompoziciją; • stogo integracija į miesto siluetą ir panoramas; • penktojo fasado architektūrinė kokybė; • stogo formos, linijos ir medžiagiškumo dermė.	Vilniuje stogai yra esminė miesto kompozicijos dalis – dėl išraiškingo reljefo ir atvirų panoramų jie formuoja miesto siluetą ir „stogų kraštovaizdį“, todėl svarbu stogus projektuoti kaip aktyvią architektūrinės raiškos dalį – formuojant įvairialypę, dinamišką silueto liniją, integruojant techninius elementus ir išnaudojant stogų potencialą, o istorinėje miesto dalyje – jautriai tęsiant šlaitinių stogų charakterį ir medžiagiškumo dermę su kontekstu.	Ar stogo forma, linija, medžiagiškumas ir naudojimas yra integruoti į pastato architektūrinę kompoziciją ir miesto siluetą?	
62.	Viešųjų erdvių kokybės ir dizaino formavimo aspektas (Gido 4.3 skyrius): • viešųjų erdvių dizaino vientisumas ir architektūrinė išraiška; • skirtingų viešųjų erdvių elementų ir sprendinių kompozicinė dermė; • viešųjų erdvių dizaino sprendinių nuoseklumas ir integralumas; • aukšta estetinė kokybė ir medžiagiškumas;	Vilniuje fragmentiškai parenkamus, tarpusavyje nederančius ar tik utilitarius sprendžiamus mažosios architektūros elementus tikslinga keisti nuoseklia, vietai pritaikyta dizaino sistema – suderintu medžiagiškumu, stilistika ir detalėmis, integruojant ženklumą, informavimą ir svingumo elementus. Tai ypač svarbu sostinei, kur viešųjų erdvių dizainas	Ar viešųjų erdvių sprendiniai formuojami kaip nuosekli ir vientisa dizaino sistema, užtikrinant estetinę dermę ir ryšį su aplinka?	

	• viešųjų erdvių dizaino pritaikomumas kasdieniam naudojimui.	formuoja miesto įvaizdį, atpažįstamumą ir reprezentacinę kokybę.		
63.	Viešojo meno integravimo aspektas (Gido 4.3.4 skyrius): • viešojo meno integracija į urbanistinę ir architektūrinę struktūrą; • sprendinių atitiktis vietos kontekstui ir charakteriui; • viešojo meno indėlis į erdvės identitetą ir atpažįstamumą; • meninė kokybė ir profesionalus įgyvendinimas; • viešojo meno ryšys su vietos bendruomene.	Vilniuje, dominuojant tradicinės raiškos formų viešojo meno objektams, tikslinga juos papildyti integruotais, kontekstualiais ir įvairialypiais kūriniais – nuo vietai jautrių intervencijų iki šiuolaikiško, monumentalaus meno, kuris būtų neatsiejama urbanistinės ir architektūrinės struktūros dalis.	Ar viešasis menas integruotas kaip neatsiejama urbanistinės ir architektūrinės struktūros dalis, stiprinanti erdvės charakterį ir tapatybę?	
64.	Reklamos ir ženklavimo integravimo formavimo aspektas (Gido 4.3.6 skyrius): • reklamos ir ženklavimo integracija į viešosios erdvės ir architektūros dizainą; • vizualinė ir šviesos tarša; • vizualinių ryšių ir miesto vaizdo apsauga; • orientavimosi aiškumas ir informacinės sistemos nuoseklumas • poveikis pėsčiųjų judėjimui ir eismo saugumui	Reklamos ir ženklavimo sprendinius Vilniuje tikslinga formuoti kaip nuoseklų, su architektūra ir viešąja erdve integruotą sistemą – mažinant vizualinę taršą ir užtikrinant, kad ypač jautrioje vietoje, tokiose kaip senamiestis, jie papildytų, o ne konkuruotų su architektūra.	Ar reklamos ir ženklavimo sprendiniai integruoti taip, kad nekurtų vizualinės taršos ir neužgožtų architektūros bei miesto vaizdo?	